

25. listopadu 2008

**Závěrečné prohlášení
ministrů odpovědných za rozvoj měst**

Ministři EU odpovědní za rozvoj měst se na pozvání francouzského předsednictví Rady Evropské unie setkali v Marseille dne 25. listopadu 2008, aby diskutovali na téma „*Udržitelné a otevřené město*“

Setkání se zúčastnil evropský komisař pro regionální politiku, zástupci Evropského parlamentu, zástupci Výboru regionů a Ekonomické a sociální rady stejně tak jako zástupci Evropské investiční banky.

Předsednictví také přivítalo zástupce kandidátských zemí a sousedních zemí Evropské unie a několika nevládních organizací.

Setkání bylo součástí řady tří propojených neformálních setkání, která se zabývala bytovou výstavbou a zároveň územní soudržností a umožnila, aby se všemi základními prvky jakékoli integrované politiky rozvoje měst zabývali najednou.

Toto setkání se konalo v kontextu globální finanční, ekonomické a sociální krize, která by mohla mít značný dopad na životy našich spoluobčanů a na celá odvětví našich ekonomik. Musíme využít tyto tlaky jako podnět k zachování pevného nasměrování ve prospěch udržitelného a soudržného rozvoje měst, jediného způsobu, jak zachovat nový růst bez vytváření územních a sociálních nerovností.

Potřeba urbanistického přístupu veřejných politik

-A- Z historického a kulturního hlediska jsou města základní a rozhodující součástí evropské identity. Určují polycentrickou strukturu evropského území a žije v nich až 70 % evropské populace. Města jsou společenskou realitou a odrážejí společenskou a politickou volbu. Města, jako interaktivní bod propojující společenské, sociální, ekonomické, politické a environmentální sféry a hráče v institucionálním, soukromém a dobrovolnickém sektoru, jsou nejdůležitější pozitivní silou v Evropě a pro Evropu. Představují, jako klíčoví hráči v globální konkurenceschopnosti, hlavní síly pohánějící hospodářský rozvoj a inovaci. Jsou velkými centry zaměstnanosti, služeb poskytovaných na úrovni podnikové sféry a vyšších vzdělávacích a výzkumných institucí, přičemž poskytují služby a společenské, sociální a kulturní sítě, které zajišťují kvalitní život obyvatel, a podporují společenskou soudržnost. Jejich rozmanitost vyplývající z jejich velikosti, forem a způsobů řízení je aktivem, které bychom měli využít. Města jsou jádrem lisabonské strategie a strategie udržitelného rozvoje Evropské unie, protože mobilizují nejrůznější potenciály a propagují udržitelný hospodářský růst.

-B- Evropská města čelí velkým problémům: problému společenské soudržnosti, problémům životního prostředí, zejména dopadu klimatické změny, problému konkurenceschopnosti v kontextu globalizace, nové globální energetické situaci a finanční a hospodářské krizi. Města se budou muset vypořádat s napětím a rizikem fragmentace jejich území, přičemž budou zároveň hledat dokonalost, integrovat nové skupiny obyvatel a prokazovat solidaritu s nejzranitelnějšími lidmi.

Udržitelný a soudržný integrovaný rozvoj měst

-C- Komplikovanost tohoto nového kontextu volá po hlubokých změnách, které umožní zavedení víceodvětvového přístupu. Díky propojení dobrého řízení, životního prostředí, ekonomického, společenského a sociálního začlenění, kombinace globálního a místního

přístupu a sladění krátkodobých a dlouhodobých cílů se udržitelný rozvoj jeví jako příležitost vidět problémy měst v jiném světle a vyvinout nové způsoby, jak je řešit. Ti, kteří jsou odpovědní za urbanistické politiky, musejí přijmout integrovaný přístup k rozvoji udržitelných a otevřených měst a obcí.

-D- Tyto náročné úkoly představují příležitost jak inovovat a vytvářet nová kvalitnější pracovní místa, které budou přístupná všem, zejména těm nejzranitelnějším členům společnosti. Politiky společenského a sociálního začlenění vyžadují věnovat se zároveň záležitostem ekonomického rozvoje, přístupu k zaměstnanosti, ke vzdělání a odborné přípravě, k slušnému dostupnému bydlení a vysoce kvalitní dopravě. Tento integrovaný přístup pomáhá zabránit sociálním nerovnostem, které mohou představovat překážku na cestě k inovacím, hospodářské prosperitě a naší schopnosti soužití. Udržitelná města jsou nezbytně soudržná, což znamená, že jsou vstřícná, funkční a zdrojem sociálního pokroku pro všechny.

-E- Tyto záležitosti vnášejí do hry modely kolektivního a individuálního chování. Proto členové občanské společnosti a sami obyvatelé měst musejí hrát klíčovou roli při navrhování, výstavbě a řízení udržitelných a soudržných měst. Komplikovanost těchto záležitostí vyžaduje, aby místní orgány podporovány finančními institucemi spolupracovaly s kompetentními odborníky na rozvoj měst jak ve veřejném tak i v soukromém sektoru.

-F- Udržitelné město tvoří součást otevřené ekonomiky. Obchodní a jiné vztahy udržitelného města přispívají k celkové hybné síle a spoléhají z velké části na místní produkci a na optimalizaci obchodních, logistických a dopravních funkcí.

-G- Městské a venkovské oblasti jsou na sobě vzájemně závislé. Logickým vývojem strategie udržitelného rozvoje Evropské unie je, že Územní agenda a Lipská charta volají po novém přístupu ke vztahu mezi městským a venkovským prostředím a k partnerství městských a venkovských území v rozsahu funkčních oblastí, aby se zajistil vyrovnaný rozvoj všech oblastí založený na respektování jejich rozmanitosti. Tento přístup je nezbytný pro zajištění spravedlivého přístupu ke službám. Navíc je spolupráce mezi městem a venkovem nezbytná při řešení problémů souvisejících s rozvojem obchodních skupin, energetického hospodářství, obnovitelných zdrojů energie a zachování přírodních zdrojů, zejména však vody a krajiny. Přeshraniční města jsou pro udržitelný, soudržný a integrovaný rozvoj měst v Evropě velmi důležitá, a hrají klíčovou roli v síti evropských měst.

-H- Tento integrovaný přístup musí brát v úvahu škálu velikostí, v jejichž rámci města fungují od městských částí až po největší městské celky. Musí být také založen na vícestupňovém řízení umožňujícím koordinaci mezi různými místními, regionálními, národními a evropskými úrovněmi, které mají dopad na rozvoj měst.

-I- Na evropské úrovni byly zahájeny četné iniciativy ve prospěch rozvoje měst, které zahrnují integraci městské dimenze do operačních programů Evropského fondu pro regionální rozvoj, výměnu zkušeností prostřednictvím programu URBACT a Tématické strategie městského prostředí, využívání znalostí prostřednictvím projektu Městský audit (Urban Audit)¹.

-J- Ministři skládají poklonu práci provedené v roce 2008 za slovinského předsednictví

---

¹ Evropská statistická database, která zahrnuje 330 ukazatelů a obsahuje 321 měst Evropské unie (www.urbanaudit.org)

Evropské unie. Za francouzského předsednictví chtějí pokračovat ve svých jednáních, aby

- 1) splnili závazky vyplývající z Lipské charty,
- 2) vzali v úvahu klimatickou změnu,
- 3) umožnili využít politiku soudržnosti v projektech integrovaného rozvoje měst.

- 1 - Zavádění Lipské charty ve prospěch integrovaného udržitelného rozvoje měst

Ministři,

- uznávající roli měst při zajišťování územní soudržnosti, která byla poprvé prosazována v zelené knize Evropské komise o územní soudržnosti,
- vítající usnesení Evropského parlamentu o monitorování Územní agendy a Lipské charty², a především důležitost akčního programu pro zavádění cílů Lipské charty,
- odvolávající se na závěry Rady týkající se příspěvku architektury k různým technickým, kulturním, environmentálním, ekonomickým a sociálním prvkům udržitelného rozvoje,
- berouce v úvahu závěrečnou zprávu pracovní skupiny k Akci 1.1 prvního Akčního programu pro zavádění Územní agendy presentovanou Slovinskem, která vyzývá k lepší koordinaci mezi sídelní a územní politikou a stanoví předběžné podmínky pro udržitelný rozvoj měst,
- vědomi si své odpovědnosti za zajištění vhodných prostorových politik, které podporují vyrovnanější rozvoj měst a regionů, přičemž budou respektovat jejich zvláštnosti,
- mající na zřeteli důležitou roli místní orgánů, které jsou podle principu podřízenosti odpovědné za velkou část politik udržitelného rozvoje měst; skládající poklonu iniciativám umožňujícím výměnu znalostí při uplatňování Lipské charty místními orgány jako je Fórum měst, které se bude konat v Montpellier ve dnech 2. a 3. prosince,
- potvrzující svou podporu koncepci „*Baukultur*“, uvedené v Lipské chartě,
- podtrhávající důležitost a závažnost různých přístupů a příkladů presentovaných ve studii „Páky orgánů veřejné správy pro rozvoj udržitelných měst“,
- uznávající důležitost městských statistik a srovnávacích ukazatelů na evropské úrovni a koordinace informací pro to, abychom mohli vytvořit srovnatelný obrázek měst a na jeho základě je vzájemně porovnat, a oceňující s tím související práci na databázi Městského auditu Evropské komise,

1.1 potvrzují závazky, které přijali schválením Lipské charty, zejména svůj závazek podporovat zanedbané městské čtvrti, kde je budoucnost města do velké míry v sázce, a doporučují pravidelnou kontrolu uplatňování Lipské charty prostřednictvím setkání ministrů odpovědných za rozvoj měst.

1.2 navrhují pokračovat ve výměně názorů na zavádění Lipské charty a Územní agendy z hlediska územní soudržnosti,

1.3 opětovně potvrzují svůj závazek posílit městskou dimenzi Strategie udržitelného rozvoje

---

² “K Evropskému akčnímu plánu prostorového rozvoje a územní soudržnosti” (PA_TA(2008)0069)

Evropské unie (Göteborgská strategie) a Lisabonské strategie růstu a zaměstnanosti,

1.4 navrhují pracovat na zlepšení znalosti měst a posilovat know-how a odbornou způsobilost jednotlivců prostřednictvím odborné přípravy v partnerství s klíčovými odbornými institucemi a organizacemi,

1.5 navrhují uvážit klíčovou roli kvalitní architektury a urbanismu v procesu integrovaného a udržitelného rozvoje měst, přičemž se bude věnovat zvláštní pozornost památkovým, tvůrčím a inovativním architektonickým řešením, a tak dosáhnout lepší kvality životního prostředí,

1.6 navrhují zavádět ve spolupráci s místními a regionálními orgány politiky integrovaného rozvoje měst, aby se zajistila větší souvislost mezi městskými funkcemi (bydlení, sociální a ekonomické činnosti, vzdělávání a odborná příprava, kultura a volný čas), vyvíjet páky na pro orgánů veřejné správy umožňující rozvoj udržitelných měst, přičemž tyto politiky musejí být v souladu s podmínkami v každé zemi/každém území a věnovat obzvláštní pozornost koordinaci městských a venkovských politik a přeshraniční dynamice,

1.7 jsou zastánci větší konzistence městských funkcí a současného zavádění politik místního hospodářského rozvoje, vzdělávání mladých lidí, plánování a rozvoje měst a přístupu k vysoce kvalitní dopravě včetně dopravy veřejné ve prospěch obyvatel zanedbaných městských čtvrtí,

1.8 potvrzují svůj závazek pokračovat v práci na Městském auditu koordinovanou Statistickým úřadem Evropských společenství (Eurostat) a podporovat angažovanost národních statistických úřadů a měst Evropské unie,

1.9 berou na vědomí závěry a doporučení pracovní skupiny Jessica (Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí) – nástroje finančního inženýrství pro udržitelný rozvoj měst – připojených k tomuto dokumentu. Státy, které se v tomto procesu angažují, zdůrazňují, že nástroj Jessica by mohl být důležitou pákou pro dokončení náročných projektů rozvoje měst,

1.10 se rozhodli vybudovat v duchu solidarity referenční rámec udržitelného města pro uplatnění Lipské charty, založený na příloze tohoto prohlášení. Za tímto účelem vyzývají všechny strany zainteresované na městské politice včetně zástupců měst, evropských institucí, nevládních sdružení a hlavně sítí měst, vědeckých a technických organizací a profesních sdružení, aby se účastnili tohoto kolektivního a otevřeného procesu.

- 2 - Zvážení klimatické změny v souvislosti s rozvojem města

Ministři,

- v souladu s evropskými strategiemi udržitelného rozvoje a městského prostředí, a v souladu s mezinárodními dohodami o udržitelném rozvoji,
- vítající přijetí zelené knihy Evropské komise o adaptaci na klimatickou změnu v Evropě,

- vědomi si skutečnosti, že významná část (69 %) evropských emisí skleníkových plynů vzniká ve městech, a že boj proti klimatické změně vyžaduje integrovaný přístup k veřejné politice, zejména optimalizací energetické účinnosti v dopravě, stavbách a veřejných prostorách a snižováním uhlíkové stopy při činnostech souvisejících s rozvojem měst v souladu s místní, regionální, národní a evropskou úrovní,
- berouce v úvahu, že klimatická změna není pro vlády a města pouze problémem životního prostředí, ale spíše ekonomickou příležitostí posílit jejich konkurenceschopnost na globální úrovni a vytvořit nová pracovní místa, že inovace při řešení a zmírnění dopadů klimatické změny a adaptaci na její následky je faktorem způsobujícím zvyšování přitažlivosti určitých oblastí, především vodních zdrojů,
- berouce v úvahu riziko zhoršení palivové chudoby související s dopady klimatické změny a energetické krize, a podtrhávající, že potřeba a účast všech sociálních a ekonomických zainteresovaných osob musí být vzata v politikách podporujících udržitelný rozvoj a boj proti klimatické změně v úvahu,
- vědomi si potřeby začít bezodkladně podporovat udržitelnou městskou mobilitu pro všechny, zdůrazňující potřebu zajistit zanedbávaným skupinám obyvatelstva městskou dopravu, která uspokojí jejich potřeby, a podporující iniciativy vedoucí k otevírání zanedbaných městských čtvrtí díky zlepšování přístupu k dopravním službám,

2.1 navrhuje Evropské komisi, aby při své pokračující práci na zmírnění klimatické změny a adaptaci na ni vzala v úvahu roli měst a regionů, a podtrhuje důležitost investic v této oblasti jako jednoho řešení finanční a ekonomické krize,

2.2 vyzývá příslušné orgány, aby vypracovaly politiky integrované městské udržitelné energo-klimatické mobility berouce společně úvahu environmentální, ekonomické a sociální dimenze,

2.3 navrhuje, aby evropské výzkumné programy zkoumaly následky klimatické změny na nejzanedbávanější skupiny obyvatel, a podtrhuje důležitost partnerství mezi podniky a univerzitami,

2.4 navrhuje propagovat výměnu nejlepších praxí, vytváření sítí na národní, přeshraniční a mezistátní úrovni a využívání znalostí, potrhují důležitost těchto sítí, a to zejména Evropské sítě informací o městech (EUKN) a specializovaných evropských sítí místních orgánů³ stejně jako dialogu s městy v třetích zemích, s cílem požádat Evropskou komisi, aby podporovala úsilí o využití výsledků a dat sebraných v rámci Městského auditu, aktivity stanice Evropské monitorovací sítě pro územní plánování, programu Urbact, a dat a analýz Evropské agentury pro životní prostředí a evropských výzkumných programů,

2.5 podporují tam, kde je to vhodné, místní a další orgány při provádění výchozího posouzení použitých opatření a při přípravě územních klimatických strategií společně s národními plány, místními programy Agendy 21 a místními územními plány,

2.6 se zavazují posilovat spolupráci mezi zeměmi při vytváření strategií snižování skleníkových plynů v městských oblastech, v souladu s cíli stanovenými Evropskou unií,

³ Energie-Cites má v databázi 500 příkladů správné praxe (www.energie-cites.eu)

2.7 se zavazují podporovat roli územního plánování při adaptaci na klimatickou změnu a zmírnění jejího dopadu s cílem podporovat kompaktní město a jednat tak, aby se zajistilo, že udržitelný rozvoj měst k tomu přispěje stejně tak jako přispěje k omezení nekontrolovatelnému růstu měst, podporují výměnu nápadů ohledně nástrojů použitelných k tomuto účelu, přičemž je třeba věnovat zvláštní pozornost tomu, aby se tato záležitost řešila v vyšší fázi územního plánování,

2.8 se zavazují podporovat vhodné politiky zlepšování energetické účinnosti stávajících i nových staveb jak ve veřejném tak i v soukromém sektoru a využívání obnovitelné energie.

-3 – Prosazování používání politiky soudržnosti ve prospěch integrovaného rozvoje měst

Ministři,

- berouce v úvahu důležitou roli politiky soudržnosti pro udržitelný integrovaný rozvoj měst a to zejména prostřednictvím zajištění městských dimenzí operačních programů,
- oceňující, že Komise v době setkání ministrů publikovala pracovní dokument Generálního ředitelství pro regionální politiku nazvaný „Zajištění městské dimenze – analýza operačních programů spolufinancovaných Evropským fondem pro regionální rozvoj (2007-2013)“

3.1 vítají skutečnost, že městská dimenze operačních programů se bere více v úvahu, což zjevně vede k významnému růstu podílu prostředků z Evropského fondu pro regionální rozvoj v období 2007-2013,

3.2 navrhuje podporovat integrované zásahy do měst v rámci realizace operačních programů, a v tomto ohledu vyzývají řídicí orgány, aby zajistily podporu integrovaným městským projektům a angažovanosti příslušných měst a místních zainteresovaných osob,

3.3 vybízí Komisi, aby aktualizovala svou analýzu způsobů a prostředků umožňujících vzít více v úvahu městskou dimenzi prostřednictvím politiky soudržnosti při publikování své strategické zprávy o ekonomické a sociální soudržnosti v roce 2010 na základě zpráv očekávaných od členských států v roce 2009 v souladu se článkem 30 Nařízení Rady č. 1083/2006 z 11. července 2006.